

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:518

av Hillevi Larsson (S)

Demokratiskt vald statschef

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en demokratiskt vald statschef.

Motivering

Visst känns det skönt att konstatera, när man ser sig om i världen, att Sverige är en demokrati. All offentlig makt i vårt land utgår från folket. Vi har ett folkvalt parlament, en demokratiskt utsedd regering, fristående domstolar, fria medier, yttrandefrihet och religionsfrihet ... men en statschef som ärver sitt ämbete.

Sverige är en av Europas sista monarkier. Endast ett fåtal länder har kvar den praxis som säger att en person föds till statschef och där detta ämbete är förbehållet företrädarna för en viss ätt. Detta system är i grunden oförenligt med principen om att all makt ska utgå från folket och alla människors lika värde.

Vid den förra författningsändringen på 1970-talet gjordes en kompromiss, den så kallade Torekovskompromissen, som innebär att kungen fortfarande formellt är statschef men, med några få undantag, inte har maktbefogenheter. Hans främsta uppgifter är av ceremoniell karaktär.

Med tanke på att Torekovskompromissen har mer än 30 år på nacken, börjar det bli dags för en uppdatering. Den demokratiutredning som nyligen arbetat var tyvärr förbjuden att ens diskutera monarkin. Låt oss hoppas att det inte innebär att det dröjer ytterligare 30 år tills monarkin kan komma upp till diskussion. Frågan om möjliga övergångar till ett mer demokratiskt statskick förtjänar ett bättre öde än så.

Den dag svenska folket tröttnat på arvsmonarkin går det inte att förhålla frågan ytterligare. Då måste frågan bli föremål för riksdagsbeslut, med mellanliggande val

eftersom en ändring av statsskicket kräver grundlagsändring. En folkomröstning bör också bli aktuell med tanke på att frågan berör grunderna för vårt statsskick.

När den svenska arvsmonarkin går ur tiden och införandet av en demokratiskt vald statschef står på dagordningen är jag övertygad om att en samsad och folkvald riksdag kommer att finna en bra lösning för hur vi ska välja statschef och lösa de praktiska förändringar det kan innebära i den statliga förvaltningen.

Monarkin är en rest från det gamla ståndssamhället. Det är inte värdigt en modern demokrati att rikets högsta ämbete går i arv. Det är dags för Sverige att slutligen lämna denna del av sin historia bakom sig.

Regeringen bör därför överväga en framtida översyn av statsskicket som syftar till att statschefen inte bara ska företräda folket, utan även vara vald av folket.

Hillevi Larsson (S)